

Bydgoszcz, dnia 06 grudnia 2010 r.

RDOŚ.04.PN.6613-26-2/10/NG

SEKRETARIAT RDLP	
w Toruniu	
nr 3704	Podpis J.K.
Wpłynęło 10.12.2010	
Zadekretowano 22	Data 10.12.10
Podpis	Mh.

Szanowny Pan

Janusz Kaczmarek

Regionalny Dyrektor

Lasów Państwowych w Toruniu

W odpowiedzi na wniosek z dnia 11 października 2010 roku, znak: ZZ-7019-78/10 w sprawie wydania opinii na podstawie art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.) dla Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Woziwoda na lata 2008-2017, poniżej przedstawiam stanowisko tut. organu w przedmiotowej sprawie.

W związku z faktem, iż opiniowaniu podlega przyjęty już Plan Urządzenia Lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy opiniuje przedmiotowe dokumenty na zasadzie współpracy organów nie zaś w trybie art. 54 ww. ustawy.

Jednocześnie, należy zwrócić uwagę, iż zlecenie przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Toruniu analizy wpływu częściowo zrealizowanych założeń Planu oraz planowanych działań wynikających z tego dokumentu, na środowisko, w tym na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000, świadczy o dużym zaangażowaniu Lasów Państwowych w zachowanie bioróżnorodności komponentów przyrody przy jednoczesnej realizacji zrównoważonej gospodarki leśnej.

W granicach administracyjnych Nadleśnictwa znajduje się obszar specjalnej ochrony ptaków pn. „Bory Tucholskie” (PLB220009) oraz specjalny obszar ochrony siedlisk o znaczeniu dla Wspólnoty „Doliny Brdy i Stążki w Borach Tucholskich” (PLH040023).

Opiniowaniu podlegają działania z zakresu gospodarki leśnej planowane do realizacji w latach 2010-2017.

Po zapoznaniu się z rozdziałem 5 pn. „Rozwiązania i wnioski do Planu” wnoszę następujące uwagi co do zasad wykonywania czynności gospodarczych, zaproponowanych przez zespół autorski przedmiotowej Prognozy w podrozdziale 5.6.

W punkcie 3 ww. rozdziału wyłącza się z użytkowania rębego, cięć pielęgnacyjnych, sanitarnych zinwentaryzowane we właściwym stanie ochrony (A) siedliska przyrodnicze w tym śródlądowe bory chrobotkowe (91T0), łęgi wierzbowo-topolowe (91E0-a), bory i lasy bagienne (91D0).

Jednocześnie zgodnie z Tabelą nr 47 (str. 174), a także opisem ww. siedlisk na stronach 181 - 185 w Nadleśnictwie nie zinwentaryzowano śródlądowych borów chrobotkowych (91T0) w stanie zachowania „A”. Jednocześnie w opisie sposobu użytkowania siedlisk borów chrobotkowych wykonywanie cięć pielęgnacyjnych ocenia się pozytywnie. Za uzasadnione uważa się natomiast odstąpienie od rębni zupełnych. Zgodnie z Tabelą nr 47 Plan przewiduje rębnie tylko na siedliskach w stanie zachowania „B”. W związku z powyższym zalecenia z rozdziału 5.3 w stosunku do borów chrobotkowych stoją w sprzeczności z zaleceniami podanymi na stronie 185.

Dodatkowo w Tabeli nr 27 oraz na stronie 179 powierzchnię kwaśnych buczyn niżowych w granicach Nadleśnictwa określono na 4,54 ha, natomiast w Tabeli nr 47 suma powierzchni dla ww. siedlisk wynosi 9,17 ha (oddz. 66a, 66b, 47k).

Jednocześnie informuję, że przedmiotowa Prognoza miała dokonywać oceny oddziaływania na środowisko zamierzeń Planu dla Nadleśnictwa Woziwoda, a nie dla Nadleśnictwa Brodnica (str. 237).

W związku z powyższym proponuje się co następuje:

- wyłączyć z użytkowania rębego zinwentaryzowane śródlądowe bory chrobotkowe (91T0), gdzie obecnie Plan przewiduje rębnię zupełną pasową (Ib) (str. 174, Tabela nr 47), na rzecz cięć pielęgnacyjnych zachowując luźne zwarcie w drzewostanach, bez pozostawiania biomasy;
- jeśli w granicach Nadleśnictwa zinwentaryzowano siedliska kwaśnych buczyn (wydz. 66a, 66b, 47k) to ich użytkowanie ma prowadzić do utrzymania buka pospolitego jako gatunku panującego;
- na zinwentaryzowanych brzezinach bagiennych (91D0-1) wszelkie działania z zakresu gospodarki leśnej muszą mieć na celu utrzymanie danego siedliska np. poprzez usuwanie podszytów lub prowadzenie rębni umożliwiającej odnawianie się brzozy. Zaproponowany w Planie gospodarczy typ drzewostanu (GTD: Bk-Db) nie jest właściwy, przy czym w Prognozie nie dokonano analizy wpływu rębni IIIa na stan zachowania ww. siedliska (wydz. 27d). Proponuje się rozpatrzyć czy zaplanowane przez Plan czynności gospodarcze nie doprowadzą do ewentualnego odwodnienia obszaru, co równa się z degradacją siedliska przyrodniczego.

Przedstawione propozycje uwzględniają także potrzebę zachowania potencjalnych miejsc bytowania i lęgów wielu populacji gatunków ptaków, stanowiących cel ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków pn. „Bory Tucholskie”.

Opiniuję pozytywnie przyjęcie składów gatunkowych dla nowo zakładanych upraw leśnych na zidentyfikowanych siedliskach przyrodniczych, przedstawionych w Tabeli nr 56 (str. 229), ustalonych na podstawie optymalnych składów gatunkowych drzewostanów w typach siedliskowych lasów i zespołach leśnych (Jan Marek Matuszkiwicz, Warszawa 2007).

W Prognozie dokonano również oceny oddziaływania przewidzianych zabiegów na nieleśne siedliska przyrodnicze, a także gatunki chronione roślin, zwierząt i grzybów.

W stosunku do zapisów Prognozy odnoszących się do roślin objętych ochroną wnoszę następujące uwagi:

W Tabeli nr 44 (str. 145) w odniesieniu do torfowców, a także fiołka torfowego *Viola epipsila* – roślin występujących w granicach rezerwatów przyrody wszelkie planowane działania powinny wynikać z zadań ochronnych przewidzianych w planie ochrony lub planie zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody.

W Nadleśnictwie Woziwoda Plan Urządzenia Lasu przewiduje realizację zalesień na obszarze 41,04 ha wg Tabeli nr 1 (str. 17). Przedmiotowa Prognoza sporządzona dla ww. Planu nie omawia szczegółowo przewidzianych do zalesienia obszarów oraz nie określa przewidywanego oddziaływania tych zalesień na cele ochrony obszarów Natura 2000 utworzonych w granicach Nadleśnictwa. W związku powyższym zagrożenie zalesiania np. potencjalnych siedlisk bytowania ptaków lub nieleśnych siedlisk przyrodniczych nie zostało wykluczone.

W stosunku do przewidzianych w Prognozie wskazań gospodarczych w Tabeli 42 dla gatunku bocian czarny *Ciconia nigra* w kolumnie „Uwagi, wnioski do Planu” błędnie zapisano możliwości wykonywania zabiegów leśnych poza okresem 1 marca - 31 sierpnia. W strefach ochrony całorocznej i okresowej zabronione jest prowadzenie niżej wymienionych działań bez zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska zgodnie z art. 60 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 z późn. zm.):

- 1) przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą;
- 2) wycinania drzew lub krzewów;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane,
- 4) z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków;
- 5) wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.

Zaznaczam przy tym, że w odniesieniu do gatunków ptaków „strefowych” „ochrona strefowa” - to nie tylko strefowa ochrona wokół ich gniazd, ale również, takie gospodarowanie ekosystemami leśnymi, które pozwolą chronić ich potencjalne miejsca lęgowe. W kolumnie ww. Tabeli należy zawrzeć konkretne wytyczne dotyczące gospodarowania lasami Nadleśnictwa Woziwoda, które pozwolą na utrzymanie potencjalnych siedlisk lęgowych w dobrym stanie jakościowym i odpowiedniej wielkości (w tym miejscu należy określić jaki typ siedliska, drzewostanu preferują poszczególne gatunki, w jakich klasach wieku, jaki procent Nadleśnictwa zajmują te siedliska i jaki procent powinien być utrzymywany w celu zabezpieczenia populacji poszczególnych gatunków).

W Prognozie rozdział 5.6 pkt 6 ppkt „Ptaki”, „Wytyczne ochrony roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej” sprecyzowane są tylko dla żurawia *Grus Grus*, str. 234 (z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej), pozostawiając tym samym Zarządcę terenu bez podania konkretnych wytycznych dla pozostałych gatunków ptaków objętych ochroną prawną.

Mając na uwadze zapisy art. 52 a ustawy o ochronie przyrody gospodarka leśna nie narusza zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1, 3-5 i 11, jeżeli jest prowadzona na podstawie planów, które zostały poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, obejmującej oddziaływanie na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków, oraz ich siedliska, bądź jest prowadzona na podstawie kodeksu dobrych praktyk, których ustalenia zapewniają, że czynności wykonywane zgodnie z nimi nie są szkodliwe dla zachowania gatunku we właściwym stanie ochrony. Zapis ten nie odnosi się tylko do obszarów Natura 2000, gdzie celem ochrony są gatunki ptaków, lecz do wszystkich obszarów, na których gospodarka leśna jest prowadzona.

Przedmiotowy Plan Urządzenia Lasu jest już dokumentem przyjętym i obowiązującym, w związku z tym warunek, o którym mowa w ww. artykule dotyczący dokonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ze względów prawnych nie może być spełniony.

W związku z powyższym tut. organ proponuje przyjąć zasady postępowania w Nadleśnictwie, dzięki którym osiągnięty zostanie kompromis pomiędzy koniecznością zachowania gatunku (ptaków) i jego siedliska we właściwym stanie ochrony, a użytkowaniem lasu. Przy wyborze powierzchni, na których prowadzone będą prace leśne oraz podczas ich wykonywania należy zachowywać niżej opisane zasady:

- w sezonie zimowym, w oddziałach przeznaczonych do użytkowania rębego, przeprowadzić inwentaryzację ptaków drapieżnych i drzew dziuplastych, obserwacje nanieść na mapę i wykorzystać do planowania prac, uwzględniając ich lokalizację;

- przed przystąpieniem do prac, w okresie wiosennym należy przeprowadzić inwentaryzację ptaków, odnotować na mapie stanowiska lęgowe - wykorzystać do planowania prac, uwzględniając lokalizację miejsc lęgowych;
- rębnie zupełne z uwagi na swój charakter (całkowite usunięcie wyznaczonej powierzchni drzewostanu, zmiana warunków świetlnych w obszarach bezpośrednio sąsiadujących ze zrębem) wykonywać poza okresem lęgowym ptaków,
- w okresie lęgowym cięcia pielęgnacyjne prowadzić możliwie w drzewostanach niedojrzałych i najmniej żyznych – takie postępowanie, w warunkach niższego zagęszczenia ptaków w drzewostanach młodszych i uboższych, zmniejszy prawdopodobieństwo ewentualnego niszczenia gniazd i zabijania młodych ptaków podczas prac leśnych;
- w wydzieleniach, w których planowane jest wykonywanie cięć od marca do sierpnia, należy już w okresie jesienno-zimowym usunąć warstwę podszytu i podrostu z wyznaczonych szlaków technologicznych – pozwoli to na uniknięcie nieumyślnego niszczenia lęgów ptaków gnieźdzących się w tych warstwach (m.in.: rudzik, świstunka pokrzywnica, strzyżyk, słonka itp.);
- w drzewostanach starszych (od 80 lat) pozostawiać drzewa dziuplaste wraz z niezmienionym wokół nich otoczeniem w promieniu 10 metrów;
- w przypadku, gdy podczas cięć zostanie wykryte drzewo z gniazdem ptaków drapieżnych, sów i bociana czarnego, należy wstrzymać prace w wydzieleniu do momentu zakończenia lęgów, jeżeli jest to gatunek strefowy – zaprzestać wykonywania zabiegu i zgłosić strefę do RDOŚ;
- zabiegi niszczenia chwastów np. koszenie upraw, mogące zagrażać lęgom, należy przesunąć poza okres lęgowy ptaków.

Na skutek analizy Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Woziwoda wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Planu Urządzenia Lasu dla lasów Skarbu Państwa pod zarządem Nadleśnictwa Woziwoda, uprzejmie informuję, że opiniuję pozytywnie ww. dokument po uwzględnieniu w prowadzonej gospodarce leśnej wyżej przedstawionych uwag do Planu i jego Prognozy. Nadmieniam przy tym, że oceniam pozytywnie dotychczas obowiązujący sposób gospodarowania na obszarach siedlisk cennych przyrodniczo przyjęty przez Nadleśnictwo Woziwoda zarządzeniem nr 3/10 Nadleśniczego Nadleśnictwa Woziwoda.

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a

**ZASTĘPCA REGIONALNEGO DYREKTORA
 OCHRONY ŚRODOWISKA
 Regionalny Konserwator Przyrody w Bydgoszczy
 dr inż. Marek Machnikowski**